

Selvitys perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämisestä Turussa

Sisällysluettelo:

1. Johdanto	3
2. Nykytilan kuvaus	3
2.1. Lainsäädäntö ja toiminnan yleiset periaatteet Suomessa	3
2.2. Toiminnan organisointi Suomen kunnissa	7
2.3. Turun nykyinen toimintamalli	8
3. Kasvatus- ja opetustoimen uud organisaation sopivuus mahdollisena vastaanottavana tahona	11
4. Toimintaympäristön muutos ja nähtävissä olevat haasteet palveluille	11
5. Aamu- ja iltapäivätoiminnan mahdollisen hallinnollisen siirron vaikutusten arviointi	13
4. Yhteenveto	14

1. Johdanto

Palvelutoimen apulaiskaupunginjohtaja Maija Kyttä ja osaamistoimen vs. apulaiskaupunginjohtaja Ari Korhonen sopivat syksyllä 2010, että käynnistetään selvitystyö alakoululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan hallinnollisesta siirrosta nuorisotoimesta kasvatus- ja opetustoimeen. Selvitys tuli ajankohtaiseksi uuden kasvatus- ja opetustoimen muodostumisen yhteydessä 1.1.2011 alkaen, jolloin hallintokunnan vastuulle tulivat aamu- ja iltapäivätoiminnan asiakasryhmän kannalta molemmat keskeiset palvelukokonaisuudet varhaiskasvatus ja perusopetus. Samalla kasvatus- ja opetustoimessa otettiin käyttöön sopimusohjausmalli ja perustettiin lasten kasvatuksen ja opetuksen pääprosessin tilaajatehtävistä vastaavan palvelujohtajan virka.

Toimeksiantona oli laatia apulaiskaupunginjohtajille katsaus mahdollisen siirron toteutettavuudesta, reunaehdoista ja vaikuttavuudesta eri sidosryhmien kannalta. Selvitys tuli toteuttaa virkamiestyönä ja käynnistää vuoden 2011 talousarviovalmistelun päätyttyä. Ryhmän koollekutsujaksi nimettiin apulaiskaupunginjohtajan avustaja Sami Savolainen ja jäseniksi kasvatus- ja opetustoimenjohtaja Timo Jalonen, perusopetuksen tulosaluejohtaja Outi Rinne, nuorisotoimenjohtaja Annina Lehtiö-Vainio sekä osastopäällikkö Eeva Roiha. Sihteeriksi nimettiin kaupunginsihteeriksi Outi Kari-Granfors.

Ryhmä kokoontui yhteensä kolme kertaa. Kaikki työryhmän jäsenet osallistuivat aktiivisesti loppuraportin laatimiseen sekä mahdollisen siirron vaikutusten arviointiin. Ryhmän koollekutsuja laati ehdotuksen raportin yhteenvedosta, jota täsmennettiin viimeisessä kokouksessa 18.1.2011. Lopullinen versio muokattiin ja hyväksyttiin sähköpostitse.

Tehty selvitys tarkistettiin syyskuussa 2014 vastaamaan sen hetkistä tilannetta.

2. Nykytilan kuvaus

2.1. Lainsäädäntö ja toiminnan yleiset periaatteet Suomessa

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnasta säädetään perusopetuslain 8a luvussa (9.12.2003/1136). Lakia on muutettu lailla perusopetuslain 48 b ja 48 f §:n muuttamisesta 8.12.2006 ja lailla perusopetuslain muuttamisesta 161 ja 17a § 642/2010.

Opetushallitus on laatinut perusopetuslain 8a lukuun pohjautuvat koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet, jotka tulivat voimaan 1.8.2004 alkaen. Perusteet uudistettiin selvitystyön valmistumisen jälkeen vuonna 2011. Uudet Opetushallituksen laatimat perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnan perusteet astuivat voimaan 1.8.2011.

Tavoitteet ja sisältö

Tavoitteena on

- tukea kodin ja koulun kasvatustyötä,
- tarjota turvallinen kasvuympäristö lapselle ennen ja jälkeen koulupäivän
- tukea lapsen tunne-elämän kasvua ja eettistä kehitystä
- luoda perustaa hyvälle vapaa-ajan viettotavoille
- ennalta ehkäistä riskitekijöitä, jotka liittyvät lapsen ja nuoren valvomattomaan ajankäyttöön ja yksinoloon
- edistää yhteiskunnallista tasa-arvoa
- ehkäistä syrjäytymistä
- lisätä lasten osallisuutta ja sosiaalista vahvistamista

Aamu- ja iltapäivätoiminnan tulee muodostaa jatkumo varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kasvatustehtävälle ja sen lähtökohtana ovat perusopetuksen yleiset kasvatustavoitteet. Toiminnalla on myös oma erityisluonteensa, jossa painottuu laadukas vapaa-ajan toiminta, jossa painotetaan lapsen omia kokemuksia ja jonka lähtökohtana ovat yksilölliset ja yhteisölliset sekä sosiaaliseen kasvuun liittyvät näkökohdat. Tavoitteena on tarjota monipuolista virkistävää toimintaa ja myös mahdollisuus lepoon ja itsekseen oloon. Koulupäivän aikana tapahtuneet asiat tulee toiminnassa ottaa huomioon.

Kodin ja koulun kasvatustyön tukeminen

Huoltajalla on ensisijainen vastuu lapsen kasvatuksesta. Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajilla on ammatillinen vastuu lapsen kasvatuksesta. Edellytyksenä kodin ja koulun kasvatustyön tukemiselle on

- keskinäinen kunnioitus
- tasa-arvoisuuteen perustuva yhteistyö
- kasvatuskumppanuus
- yhteinen vastuu ja mielenkiinto lapsen kehitystä kohtaan
- avoin ja luottamuksellinen vuorovaikutus
- lapsen tuntemus ja hänen tarpeidensa tunnistaminen
- Perheitä kannustetaan aktiiviseen ja osallistavaan toimintaan.

Hyvinvoinnin, tunne-elämän ja sosiaalisen kehityksen tukeminen

Tunne-elämää ja sosiaalista kehitystä tuetaan mm. seuraavasti:

- osoitetaan, että jokainen lapsi on hyväksytty ja arvostettu
- ohjataan ilmaisemaan ja tunnistamaan tunteita ja niiden säätelyyn
- rohkaistaan, kiitetään ja annetaan onnistumisen kokemuksia
- edistetään lasten yhteistoimintaa ja vuorovaikutustaitoja
- ohjataan yhteisten sääntöjen ja sopimusten noudattamiseen
- moniammatillisen yhteistyön keinoin

Eettisen kasvun tukeminen

Toiminnan eettisenä lähtökohtana ovat Perusopetuksen opetussuunnitelman perusteissa määritelty perusopetuksen arvopohja sekä kodin ja koulun kanssa yhteisesti sovitut kasvatukselliset periaatteet. Toiminnassa korostuu lapsilähtöisyys. Tavoitteena on vastuullisuuden ja vastavuoroisuuden ymmärtäminen. Vastuuta lapsi ottaa mm.

- omasta hyvinvoinnistaan ja terveellisistä elämäntavoista
- toisten hyvinvoinnista sekä siihen liittyvistä oikeuksista ja velvollisuuksista
- oman toiminnan aiheuttamista tunteista ja seurauksista itselle ja toisille
- ryhmän toimintaan liittyvistä säännöistä ja sopimuksista
- sopimuksien ja ohjeiden noudattamisesta
- myönteisestä suhtautumisesta ympäristöön, luontoon ja kestäväan elämäntapaan

Osallisuuden, yhdenvertaisuuden ja tasa-arvon edistäminen sekä sosiaalinen vahvistaminen

Toimintaa toteutetaan niin, että se lisää lasten onnistumisen kokemuksia ja osallisuutta. Lapsen tulee voida itse osallistua toiminnan suunnitteluun ja toteuttamiseen sekä tulla kuulluksi. Tasa-arvoinen suhtautuminen eri sukupuoliin, kieli- ja kulttuuritaustaan ja jokaisen yksilöllisten edellytysten kunnioittaminen on lähtökohtana. Huomiota kiinnitetään erityistä tukea tarvitsevien ja eri kulttuuritaustaisten lasten osallistumisen edistämiseen. Tavoitteena on, että jokainen lapsi saa oman kehitystasonsa ja tarpeidensa mukaista tukea ja ohjausta.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan sisältö

Aamu- ja iltapäivätoiminnalle ominaisia piirteitä ovat monipuolisuus, tarvelähtöisyys ja vapaaehtoisuus. Toimintaa suunniteltaessa otetaan huomioon

- paikalliset olosuhteet
- toiminnassa olevien lasten määrä
- toteuttajien omat vahvuudet, painotukset ja käytännön mahdollisuudet
- toiminnan eheys ja monipuolisuus
- sosiaalisen vuorovaikutuksen mahdollisuus
- mahdollisuus pienryhmätyöskentelyyn
- esteettiset kokemukset
- lasten osallisuus ja oma toiminta
- leikki, luova toiminta, myönteiset elämykset
- harrastusmahdollisuuksien tarjoaminen
- mahdollisuus koulutehtävien tekemiseen
- lapsilähtöisyys

Toimipaikkakohtaisia toimintasuunnitelmia tehtäessä on huomioitava, että monipuolinen aamu- ja iltapäivätoiminta rakentuu perusteiden mukaan seuraavista sisällöllisistä kokonaisuuksista:

- eettinen kasvu ja yhdenvertaisuus
- leikki ja vuorovaikutus
- liikunta ja ulkoilu
- ruokailu, rentoutuminen ja lepo
- kulttuuri ja perinteet
- käden taidot ja askartelu
- kuvallinen, musiikillinen, kehollinen ja kielellinen ilmaisu
- mediataidot
- arkiaskareet, elinympäristö ja kestävä elämäntapa
- erilaiset tiedolliset ja taidolliset aihepiirit

Tukea tarvitsevat lapset aamu- ja iltapäivätoiminnassa

Tukea tarvitsevien lasten toiminnan järjestämisen ja toteuttamisen lähtökohtana ovat aamu- ja iltapäivätoiminnan yleiset tavoitteet ja sisällöt. Työskentelytapojen ja toimintaympäristön suunnittelussa tulee ottaa huomioon lasten ikä ja kehitysvaihe sekä yksilölliset tarpeet. Toiminnan tulee tukea itsetunnon ja omatoimisuuden kehitystä, sosiaalista kasvua sekä itsenäistymistä lasten omien edellytysten mukaisesti. Lapsia kannustetaan aloitteellisuuteen ja aktiivisuuteen. Heille tarjotaan mahdollisuuksia onnistumisen kokemuksiin ja yhdessä toimimiseen.

Tukea tarvitsevien lasten aamu- ja iltapäivätoiminta voidaan järjestää joko muiden oppilaiden kanssa yhdessä tai erillisissä ryhmissä, mikäli lasten erityistarpeet sitä edellyttävät. Toiminnan ja ajankäytön suunnittelu ja selkeys sekä tilanteiden ennakointi ovat erityisen tärkeitä kehityksessään tukea tarvitseville lapsille. Monipuolinen toiminta ja toiminnalliset työtavat edistävät lasten kehitystä.

Aamu- ja iltapäivätoiminta voi tarvittaessa olla osa perusopetuksessa oppilaalle annettavaa oppimisen ja koulunkäynnin tukea. Toiminnan järjestelyjä suunniteltaessa yhteistyö huoltajan, koulun ja aamu- ja iltapäivätoiminnan kesken on erityisen tärkeää.

Erityistä tukea saavien oppilaiden aamu- ja iltapäivätoiminta voidaan järjestää joko muiden oppilaiden kanssa yhdessä tai erillisissä ryhmissä, mikäli oppilaiden erityistarpeet sitä edellyttävät.

Järjestäminen ja laajuus

Jos kunta järjestää tai hankkii perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoimintaa, tulee sitä tarjota kunnan päättämässä laajuudessa kunnassa toimivien koulujen ensimmäisen ja toisen vuosiluokan oppilail-

le sekä muiden vuosiluokkien osalta oppilaille, joilla on perusopetuslain mukainen päätös erityisestä tuesta.

Otettaessa lapsia aamu- ja iltapäivätoimintaan heihin on sovellettava yhdenvertaisia valintaperusteita. Kunnan tulee etukäteen ilmoittaa:

- aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämispaikoista
- toiminnan alkamis- ja päättymisajankohdasta
- miten sen järjestämään tai hankkimaan aamu- ja iltapäivätoimintaan haetaan.

Kunta voi järjestää aamu- ja iltapäivätoimintaa itse tai yhdessä muiden kuntien kanssa taikka hankkia palvelut muulta julkiselta tai yksityiseltä palvelujen tuottajalta. Kunta voi myös hankkia palvelut antamalla tähän tarkoitukseen avustusta palvelujen tuottajalle. Toimintaa järjestettäessä tulee ottaa huomioon eri kieli- ja kulttuuriryhmien tarpeet. Kunta vastaa siitä, että sen hankkimat palvelut järjestetään lain mukaisesti. Aamu- ja iltapäivätoimintaa järjestettäessä tulee ottaa huomioon, että niillä toimintaan osallistuvilla lapsilla, joilla on oikeus koulumatkaetuun, on mahdollisuus käyttää tätä etuutta.

Toimintaa tulee tarjota joko 570 tuntia tai 760 tuntia koulun työvuoden aikana kullekin toimintaan osallistuvalla lapsella. Toimintaan osallistuminen on lapselle ja huoltajalle vapaaehtoista. Toimintaa voidaan järjestää koulun työvuoden aikana arkipäivisin pääsääntöisesti kello 7.00-17.00 välisenä aikana. Toimintaa suunniteltaessa tulee olla yhteistyössä kotien ja toiminnan järjestäjien kanssa. Kunnan tulee hyväksyä aamu- ja iltapäivätoimintaa varten paikallinen toimintasuunnitelma.

Toimintasuunnitelman laatiminen

Kunnan tulee hyväksyä aamu- ja iltapäivätoimintaa varten paikallinen toimintasuunnitelma, joka sisältää perusteiden mukaan mm. seuraavia asioita:

- Toiminta-ajatus ja tavoitteet
- Sisällölliset painoalueet ja suunnittelun periaatteet
- Toiminnan järjestämiseen liittyvät keskeiset asiat. Näitä ovat mm:
  - toimintapaikat ja -tilat
  - toiminta-aika
  - toimintamaksu
  - toiminnasta tiedottaminen
  - toimintaan hakeminen ja valintakriteerit
  - lasten määrä ja toiminnan laajuus
  - lapsiryhmän koko
  - henkilöstön resursointi, henkilöstön rakenne ja ohjaajien kelpoisuus
  - ohjaajien rikostaustan selvittäminen
  - ohjaajien perehdyttäminen
  - kulkemisen ja kuljetusten järjestäminen
  - välipalan järjestäminen
  - turvallisuus- ja pelastussuunnitelma
  - vakuutusasiat
  - taloussuunnitelma
- Toiminnan seuranta ja arviointi
- Aamu- ja iltapäivätoiminnan yhteistyö ja tiedonkulku

Kunta päättää toimintasuunnitelman sisällöstä.

Arviointi

Aamu- ja iltapäivätoiminnan arvioinnin tarkoituksena on turvata laissa määrättyjen tavoitteiden toteutuminen. Kunnan tulee arvioida antamaansa tai hankkimaansa aamu- ja iltapäivätoimintaa sekä osallistua toimintansa ulkopuoliseen arviointiin. Arviointien keskeiset tulokset tulee julkistaa.

Oikeus turvalliseen toimintaympäristöön ja opintososiaalisiin etuihin

Aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuvalla lapsella on oikeus turvalliseen toimintaympäristöön, hänelle on tarjottava välipala ja aamu- ja iltapäivätoiminnassa sattuneen tapaturman hoito on lapselle maksuton.

Henkilöstö

Aamu- ja iltapäivätoiminnassa tulee olla toiminnan järjestämistapa huomioon ottaen riittävä määrä ammattitaitoisia ohjaajia. Ohjaajien kelpoisuusvaatimuksista säädetään valtioneuvoston asetuksella. Lain mukaan kunnan tulee varmistaa ohjaajien määrän ja osaamisen lisäksi se, että niiltä henkilöiltä, jotka työskentelevät henkilökohtaisessa vuorovaikutuksessa alaikäisen kanssa ilman huoltajan läsnäoloa, pyydetään nähtäväksi ote rikosrekisteristä.

Maksut

Aamu- ja iltapäivätoiminnasta voidaan määrätä kuukausimaksu. Kunta päättää aamu- ja iltapäivätoiminnasta perittävien kuukausimaksujen määrästä, joka saa perusopetuslain mukaan olla 570 tunnin osalta enintään 60 euroa ja 760 tunnin osalta enintään 80 euroa. Kunta voi päättää laajempaan toteutettavan iltapäivätoiminnan asiakasmaksusta. Laajempaan toteutetun iltapäivätoiminnan asiakasmaksu on 1.1.2015 alkaen 95 euroa kuukaudessa. Maksu voidaan periä jokaiselta sellaiselta kuukaudelta, jona lapsi osallistuu aamu- tai iltapäivätoimintaan. Jos aamu- ja iltapäivätoimintaa annetaan enintään 10 päivänä kuukaudessa, peritään vain puolet maksusta. Samoin jos lapsi ei sairautensa vuoksi voi kalenterikuukauden aikana osallistua aamu- tai iltapäivätoimintaan yli 10 päivänä, maksusta peritään vain puolet. Jos sairaudesta aiheutuva poissaolo kestää koko kalenterikuukauden, maksua ei peritä. Jos lapsi ei muusta syystä osallistu toimintaan koko kalenterikuukautena, maksuna peritään puolet kuukausimaksusta. Toimintaan osallistumisesta ei voida periä muita maksuja.

Maksu voidaan jättää perimättä tai sitä voidaan alentaa, jos huoltajan elatusvelvollisuus, toimeentuloedellytykset tai huollolliset näkökohdat huomioon ottaen siihen on syy.

2.2. Toiminnan organisointi Suomen kunnissa

Yleistä

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta on osa opetus- ja kulttuuriministeriön hallinnonalan kuuluvaa yleissivistävää koulutusta.

Perusopetuksen aamu- ja iltapäivätoiminnalla rakennetaan perustaa nuoren kasvulle ja oppimiselle sekä kokonaisvaltaiselle hyvinvoinnille. Yhtenä tavoitteena on ollut koulun kehittäminen lasten ja nuorten hyvinvointia edistäväksi yhteisöksi, jossa aamu- ja iltapäivätoiminnan kehittämisen avulla on katsottu vahvistettavan koulua lasten harrastusympäristönä.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan hallinnollisesta sijoittamisesta kunnassa ei ole lainsäädännöllisiä määräyksiä vaan kunta voi päättää siitä kuntalain (365/1995) mukaisesti. Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan lainsäädännön toimivuutta, toiminnan laatua ja muutostarpeita koskeneen selvityksen

(OPM työryhmämuistioita ja selvityksiä 2009:8) mukaan aamu- ja iltapäivätoiminta on yleisimmin sijoitettu kunnan sivistys-/opetustoimen yhteyteen. Aamu- ja iltapäivätoiminnan tehtävien koordinoimista varten kunta on useimmiten nimennyt koordinoinnista vastaavan henkilön.

Selvitys ei ota suoranaisesti kantaa aamu- ja iltapäivätoiminnan hallinnolliseen organisointiin. Toiminnan yleissivistävän koulutuksen luonne puoltaa läheistä yhteisyyttä perusopetukseen, kun taas toiminnan järjestämistavat ja sisältö ovat lähellä myös nuorisopalvelujen palvelutuotannon tehtäväalueita kuten lasten kasvun tukeminen ja nuorten ohjaaminen kulttuuriharrastusten aktiivisiksi toimijoiksi ja asiakkaiksi.

Eri kuntien aamu- ja iltapäivätoiminnan organisoinnin päätöksistä ei ilmene erityisiä itse toimintaan liittyviä syitä tai tarkoitushakuisuutta. Pintapuolisen selvityksen perusteella ei kuntien välillä tullut esiin yhtäläisyyttä kunnan koon tai rakenteen ja aamu- ja iltapäivätoiminnan organisoinnin välillä. Edellä mainitussa selvityksessä todettiin palveluntuottajajärjestöjen toivoneen, että päivähoito, esiopetus, perusopetus ja aamu- ja iltapäivätoiminta kuuluisivat kunnassa saman hallintokunnan alaisuuteen.

Toiminnan organisoinnista ns. kuusikkokunnissa

Helsingissä toiminta on opetusviraston alaista. Toimintasuunnitelman hyväksyy ja asiakasmaksuisista päättää Lasten ja nuorten palvelujen lautakunta. Toimintaa koordinoi päivähoidon asiakaspalveluyksikkö, joka järjestää muun muassa yhteisiä palautekokouksia palveluntuottajille.

Espoossa toimintaa hallinnoidaan suomenkielisen opetuksen tulosyksikössä.

Vantaalla aamu- ja iltapäivätoiminta on opetuslautakunnan alaista perusopetuksen tulosalueen toimintaa. Päätökset toimintaan otettavista lapsista tehdään Vantaan sivistysvirastossa.

Tampereella aamu- ja iltapäivätoiminnan viranomaistoiminnasta vastaa Lasten ja nuorten kasvun tukemisen ydinprosessin päivähoiton asiakaspalveluyksikkö.

Oulussa sivistys- ja kulttuurilautakunnan alainen nuorisopalvelut koordinoi koululaisten aamu- ja iltapäivätoimintaa. Toiminnan järjestäjinä ovat nuorisopalveluiden lisäksi järjestöt ja ev.-lut. seurakunnat.

Toimintaa järjestävät yleisesti kaupungin hallinnon lisäksi eri palveluntuottajat, kuten seurakunnat ja yhdistykset. Kaupungit myös antavat yksityisille palveluntuottajille taloudellista avustusta ja koulutusta toiminnan toteuttamiseksi sekä valvoo toimintaa. Kaikissa suurissa kaupungeissa toiminta on samassa organisaatiossa kuin perusopetus.

2.3. Turun nykyinen toimintamalli

Toiminnan määrä ja tunnusluvut

Lasten aamu- ja iltapäivätoiminnan vastuu jakautuu Turun kaupungin hallinnossa tällä hetkellä siten, että sivistystoimiala vastaa pidennetyssä oppivelvollisuudessa olevien lasten toiminnasta ja vapaa-aikatoimiala muusta järjestettävästä aamu- ja iltapäivätoiminnasta.

Turussa aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuvia 1.-2. luokkien lapsia on 32 suomenkielisessä koulussa. Kouluissa saattaa olla lisäksi useita kouluyksiköitä. Erityistä tukea saavien lasten aamu- ja iltapäivätoimintaa tarvitsevia 3.-9. luokkien oppilaita on Luolavuoren, C.O. Malmin ja Katariinan koulussa. Ruotsinkielisten koulujen aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistuvia 1.-2. luokkien lapsia on kolmella koululla. Lisäksi Sirkkalabackenin 3.-9. luokkien oppilaat tarvitsevat aamu- ja iltapäivätoimintaa.

Syyskaudella 2014 Turun kaupungin vapaa-aikatoimialan nuorisopalvelujen itse järjestämään ja ulkopuolisten palveluntuottajien aamu- ja iltapäivätoimintaan osallistui yhteensä 1538 lasta. Näistä nuorisopalvelujen itse järjestämän palvelun piirissä oli 35 % asiakkaista ja yhteistyökumppaneiden palveluissa 65% asiakkaista. Vuonna 2014 ulkoisia avustettavia sopimuskumppaneita oli yhteensä 10, joista suurin osa yleishyödyllisiä ja aatteellisia yhdistyksiä. Lisäksi syyskuussa 2014 sivistystoimialan ja hyvinvointitoimialan järjestämään iltapäivätoimintaan osallistui 159 oppilasta.

Aamu- ja iltapäivätoiminnan talousarvio vuonna 2015

Toimintamenot ovat vuoden 2015 talousarviossa 1.582.842 € ja toimintatulot 463.390 € ja netto 1.119.452 €. Avustusmäärärahat kumppaneiden tuottamalle toiminnalle ovat vuonna 2015 talousarviossa 799.500.

Toiminnan rooli osana nuorisopalveluja

Nuorisopalvelujen näkökulmasta koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestäminen on sopinut hyvin nuorisopalveluille. Aamu- ja iltapäivätoiminta on ollut osa nuorisopalvelujen ohjauksen aloittamista pienille koululaisille. Koululaiset ovat tottuneet käyttämään nuorisopalvelujen tarjoamaa toimintaa ja ovat kasvaessaan ulos aamu- ja iltapäivätoiminnasta luontevasti voineet jatkaa vapaa-ajan harrastuksissa.

Toiminta on tuonut lisäarvoa koulun toimintaan. Vanhemmat ovat osoittaneet tyytyväisyyttään vapaa-ajantoimintaan ohjattua toimintaa kohtaan luontevana jatkona koulutyölle. Toiminta on painottunut sisällöllisesti virikkeelliseen vapaa-ajantoimintaan lasten omaehtoista luovuutta tukemalla. Iltapäivätoiminnassa harrastetaan musiikkia, kätten taitoja, mediatoimintaa, ympäristönsuojelua, retkiä, liikuntaa ja kulttuuria. Toimipaikat profiloituvat omannäköisikseen. Ideana on harrastustoiminnan mahdollistaminen iltapäivällä, jotta vanhemmille jää enemmän aikaa iltaisin lastensa kanssa yhdessäoloon.

Hallinnointi nuorisopalveluissa

Koululaisten aamu- ja iltapäivätoiminta kuuluu nuorisopalveluissa palvelutuotantoon, jota johtaa osastopäällikkö. Kaupunginhallituksessa on hyväksytty toimintasuunnitelma, jonka myös nuorisolautakunta on hyväksynyt 24.11.2011 § 142. (liite 1).

Nuorisolautakunta päättää asiakasmaksuista, palveluntuottajille maksettavasta avustuksesta ja talousarviosta. Nuorisopalvelujohtaja päättää maksatuksista palvelun tuottajille ja erityistapauksissa kuljetuksista. Nuorisopalvelujohtaja on delegoinut osastopäällikölle päätösvallan lasten ottamisesta toimintaan. Osastopäällikkö palkkaa määräaikaisen henkilökunnan ja päättää hankinnoista 10.000 € asti ja nuorisopalvelujohtaja 30.000 € asti. Vakituisen henkilökunnan valitsee nuorisopalvelujohtaja osastopäällikön esittelystä

Lautakunnalle on annettu vuosittain aamu- ja iltapäivätoiminnan tilanteesta ja kehitysnäkymistä katsaus, jonka valmistelee osastopäällikkö. Osastopäällikkö johtaa, valvoo ja kehittää toimintaa sekä tekee lautakunnalle esitykset ja laatii talousarvion sekä toimii koordinaattorin ja toiminnanjohtajan esimiehenä. Aamu- iltapäivätoiminnan kanslisti on siirretty hallinnollisesti vapaa-aikatoimialan henkilöstömatriisiin ja esimiehenä toimii henkilöstö- ja hallintopäällikkö Seija Tölkö.

Koordinaattorin tehtäviin kuuluvat palveluntuottajat, tila-asiat, koulutusten järjestäminen, erityislapsiin liittyvät asiat, yhteistyö hyvinvointitoimialan sekä sivistystoimialan kanssa, esimiestehtävät sekä siviilipalvelusmiehiin ja koulunkäyntiavustajiin liittyvät asiat. Koordinaattoriin tehtäviin kuuluu myös lasten ja nuorten osallisuustoimintaan liittyviä tehtäviä, jotka eivät kuulu aamu- ja iltapäivätoimintaan. Lisäksi koordinaattori on myös koko nuorisopalvelujen siviilipalvelusyhdyshenkilö. Koordinaattori on osallistunut valtakunnallisiin, pääasiassa opetushallituksen järjestämiin kokouksiin ja seminaareihin ja Varsinais-Suomen kehittämisverkoston toimintaan.

Toiminnanjohtajalle kuuluu nuorisopalvelujen järjestämä oma aamu- ja iltapäivätoiminta, henkilöstöasiat, toimipaikoissa tapahtuvan aamu- ja iltapäivätoiminnan sisällöllinen vastuu ja käytännön toteutus. Hän toimii ohjaajien esimiehenä. Toiminnanjohtaja on myös osallistunut iltapäivätoimintaan liittyviin kokouksiin, koulutuksiin ja seminaareihin sekä Varsinais-Suomen kehittämisverkoston toimintaan.

Kanslisti hoitaa asiakaspalvelun, ilmoittautumiset, laskituksen, valtionavun tilastointilaskennan, lasten rekisteröinnin aamu- ja iltapäivätoiminnassa. Lisäksi kanslistin tehtäviin kuuluu nuorisopalveluiden taidekasvatustoiminnan laskutus.

Jokaisessa toimipaikassa on vastuuhjaaja, joka vastaa toimintasuunnitelman tekemisestä ja sen toteutuksesta, viikkopalavereista, tiedotteista vanhemmille ym. Lisäksi on nimettyjä vastuualueohjaajia, jotka vastaavat aamu- ja iltapäivätoiminnan sisältöihin liittyvistä asioista esim. monikulttuurisuus, liikunta, musiikki, draamakasvatus ja retkitoiminta. Yhdelle ohjaajista on delegoitu joitakin esimiestehtäviä, kuten sijaistusten järjestäminen

Syyskaudella 2014 on 15 eri toimipaikassa 32 vakinaista ohjaajaa ja 13,5 määräaikaista ohjaajaa. Lisäksi on 4 siviilipalvelusmiestä, 2 oppisopimusopiskelijaa ja sivistystoimelta on ostettu osapäiväisesti 2 koulunkäyntiavustajaa. Koulunkäyntiavustajan työpanos on n. 15 tuntia 15 minuuttia viikossa.

Tilat

Aamu- ja iltapäivätoiminta on sijoittunut koulujen tiloihin sekä koulujen lähellä oleviin nuorisopalvelujen omiin tiloihin. (Liite 1). Turun ja Kaarinan Seurakuntayhtymä on melko säännönmukaisesti järjestänyt toimintaa omissa tiloissaan, samoin Turun Saksalainen seurakunta. Aamu- ja iltapäivätoiminnan käytössä on lisäksi 7 tilaa, joista maksetaan vuokraa ja joissa ei ole muuta toimintaa. Tilat ovat Kauppiaskatu 18 b (92neliötä), Teräsrautelan koulutalon tila, Korkkisvuorenkatu 14 (76,5 neliötä), Vasaramäen koulutalon tila Lehmustie 7 (97 neliötä), Pyhän Katariinan Kirkkoaukio (omakotitalo 186 neliötä), Lausteen koulutalon tila Raadinkatu 7, Urheilupuiston Olympiasauna (343 neliötä), Vartiovuorenkatu 6 (230 neliötä). Lisäksi iltapäivätoimintaa järjestetään seuraavissa nuorisotiloissa: Maaria, Vimma, Seikkailupuisto, Moisio, Pansio (Nuoret Kotkat), Runosmäki (Nuoret Kotkat), Hirvensalo (NMKY) ja Varissuo. Auralan Nuoret ry järjestää iltapäivätoimintaa osoitteessa Yrjänänkatu 2, nuorisopalvelut maksaa Yrjänänkadun tilasta käyttökorvausta Auralan Settlementille.

Erityistä tukea saavat lapset

Sivistystoimi järjestää perusopetuslain mukaista aamu- ja iltapäivätoimintaa Katariinan, Luolavuoren ja C.O. Malmin kouluissa 1.-9. luokkien oppilaille. Katariinan koulussa oppilaat saavat erityistä tukea motoriikkansa, kielenkehityksensä tai pitkäaikaissairautensa vuoksi. C.O. Malmin koulu on keskittynyt kielihäiriöisten ja kuulovammaisten oppilaiden opetukseen. Molemmissa kouluissa noudatetaan pidennettyä oppivelvollisuutta. Aamu- ja iltapäivätoiminta järjestetään kummankin koulun omana toimintana koulun tiloissa ja pyörätuolia käyttävien lasten osalta ostopalveluna Validiapalveluilta. Toiminnassa on mukana lukuvuonna 2014–2015 Katariinan koulusta 34 ja C.O. Malmin koulusta 25 oppilasta. Validian järjestämässä toiminnassa on 2 oppilasta

Luolavuoren koulussa annetaan yleisopetuksen lisäksi laajasti yksilöllistettyä opetusta sekä autismin kirjoon kuuluvien Teacch- ja As-opetusta. Kaikki pidennetyssä oppivelvollisuudessa olevat oppilaat ovat joko koulun oman henkilökunnan tai hyvinvointitoimialan järjestämässä aamu- ja iltapäivätoiminnassa tai -hoidossa.

Käytännössä erityistä tukea saavien lasten aamu- ja iltapäivätoiminta ja -hoito toteutetaan eri kouluyksiköissä sivistystoimialan henkilöstön avulla sekä hyvinvointitoimialan alaisissa Harakkakallion, Toivolan ja Martin kerhoissa sosiaalitoimen henkilöstön avulla. Kustannukset kouluilla tapahtuvasta kehitysvammalain mukaisesta hoidosta laskutetaan hyvinvointitoimialalta, kun taas sivistystoimiala vastaa perusopetuslain mukaisen toiminnan kustannuksista. Lukuvuonna 2014–2015 aamu- ja il-

tapäivätoiminnan tai -hoidon piiriin kuuluu Luolavuoren koulussa yhteensä 97 oppilasta. Hyvinvointitoimiala laskuttaa niitä esiopetuksen ja 1.- 2. luokkien oppilaiden huoltajia, joiden lapsilla ei ole erityishuolto-ohjelmaa, samoin perustein kuin perusopetuslain mukaisesta aamu- ja iltapäivätoiminnasta laskutetaan.

3. Sivistystoimialan organisaation sopivuus mahdollisena vastaanottavana tahona

Sivistystoimialan näkökulmana on, että mikäli aamu- ja iltapäivätoiminta siirretään sivistystoimialalle tulisi perusopetuslakiin perustuva aamu- ja iltapäivätoiminta sijaita hallinnollisesti kasvatus- ja opetuslautakunnan alaisuudessa. Uudessa organisaatiossa palvelujohtaja määrittelee palvelutarpeen ja tekee perusratkaisut aamu- ja iltapäivätoiminnan järjestämiseksi ulkopuolisen toiminnan ja oman toiminnan osalta.

Varhaiskasvatuksen osalta palvelujohtaja käy neuvottelut palveluntuottajien kanssa ja vastaa yhteistyöstä yksityisen palveluntuottajan kanssa. Samaa tulisi soveltaa myös aamu- ja iltapäivätoiminnan osalta.

Oma palvelutuotanto kuuluisi luontevimmin perusopetuksen tulosalueille. Koska palvelu kohdistuu perusopetuksessa oleviin oppilaisiin, olisi näkökulma asiakaslähtöinen. Samoin lähiesiemiestoiminta olisi helpommin järjestettävissä (koulujen rehtorit) ja kouluissa työvoimaa voitaisiin käyttää nykyistä tehokkaammin (avustajat, ohjaajat).

Tärkeää on, että aamu- ja iltapäivätoiminta järjestetään nykyistä useammin koulun tiloissa tai lähellä omaa koulua tai asuinympäristöä, jotta pienten lasten siirtymiset voidaan minimoida. Siirtymiset sitovat myös henkilökuntaa. Koulun tilojen käyttäminen aamu- ja iltapäivätoimintaan on lisäksi taloudellisesti järkevää ja myös siksi suositeltavaa.

Sivistystoimialan näkökulmasta tiedonkulun ja yhteistyön luokanopettajan ja aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajan kesken tulee olla luontevaa ja jatkuvaa. Koulunkäyntiavustajan toiminta iltapäivätoiminnan ohjaajana auttaa tiedon välittymisessä, muodostaa turvallisen jatkumon oppilaan päivään ja antaa henkilöstölle mahdollisuuden täysiaikaiseen työsuhteeseen.

4. Toimintaympäristön muutos ja nähtävissä olevat haasteet palveluille

a) Palvelukysyntä on kasvussa

Koulun aloittavien ikäluokkien kasvun ja parantuvan työllisyyskehityksen myötä, on aamu- ja iltapäivätoiminnalle odotettavissa kasvutarpeita tulevina vuosina. Taloudellisen taantuman ja kasvaneen työttömyyden johdosta on palvelukysyntä laskenut lievästi huippuvuosista 2007 ja 2008, mutta vuonna 2010 lasku pysähtyi. Toiminnan piirissä on vuosina 2004-2014 ollut vuosittain 1400 -1700 lasta, joka tarkoittaa 1. luokan oppilasta 70 - 80 % ikäluokasta. Toiminnan siirtyttyä nuorisotoimeen elokuusta 1999 alkaen, on asiakasmäärä lähes kahdeksankertaistunut.

Toistaiseksi kaikille 1. ja 2. luokan oppilaille on järjestynyt paikka, mutta ei aina omasta koulusta tai sen välittömästä läheisyydestä, joka on ollut perheiden toive. Lasten hakeminen koulujen päätyttyä vaarallisen kulkumatkan päässä olevista kouluista iltapäivätoimintaan lisää ohjaajien työtä. Henkilökunnan määrään vaikuttaa myös joissakin toimipaikoissa järjestettävä aamutoiminta.

b) Laadun ylläpito

Toiminnasta saatu palaute on ollut hyvää. Asiakaskyselyn tulokset ovat kaikkina vuosina olleet 4,4 -4,3 asteikolla 1- 5. Opetushallitus on pitänyt Turkuja valtakunnallisessa kehittämistyössä esimerkkikuntana hyvin hoidetusta toiminnasta. Laadun takeena on myös ollut asiakkaiden suuren määrän jatkuvuus toiminnan jo vakiinnuttua. Liian suuret ryhmät voivat haitata suunnitelmallista sisällön kehittämistä joissakin toimipaikoissa. Ajallisesti lapset tulevat ja lähtevät eri aikoina. Kouluissa osa lapsista on pienryhmissä ja iltapäivätoimintaan tullessa he joutuvat osaksi suurta ryhmää. Tämä aiheuttaa erityistä haastetta sekä lapsille että työntekijöille.

c) Resurssien riittävyys

Nuorisopalveluiden näkökulmasta aamu- ja iltapäivätoiminnan valtionosuusrahoitus on ollut alimitoitettu, jonka takia nuorisotyön resursseista on rahoitettu osaa aamu- ja iltapäivätoiminnasta. Vuosien varrella taloutta on saatu tasapainotettua. Talousarvio on kuitenkin edelleen niukka suhteessa toiminnan laajuuteen. Suuret ryhmäkoot on alituinen haaste, mutta määrärahat eivät riitä ryhmäkokojen pienentämiseen.

Tilat ovat hyviä ja huonoja. Joissakin kouluissa on oma tila aamu- ja iltapäivätoiminnalle ja joissakin vaihdellaan paikkaa päivään aikana aulasta luokkaan, luokasta ruokasaliin tai ulos. Muissa kuin koulun tiloissa on omat, vain tälle toiminnalle osoitetut tilat. Hyvien tilojen takaaminen kaikissa toimipaikoissa olisi välttämätöntä. Tilakysynnän tarkastelu ja ratkaisujen hakeminen tulevaisuudessa koulujen tilasuunnittelun kanssa olisi erittäin tarpeellista.

d) Henkilöstö

Nähtävissä olevat toiminnalliset haasteet henkilöstön näkökulmasta ovat yhteistyön sujuvuus koulujen henkilökunnan kanssa, pysyvämpien työsuhteiden aikaansaaminen sekä riittävien resurssien turvaaminen laadukkaaseen toimintaan. Aamu- ja iltapäivätoiminnan ohjaajien yhteistyö opettajien ja rehtorien kanssa toimii tällä hetkellä vaihtelevasti koulusta riippuen. Sekä sivistystoimialalla että vapaa-aikatoimialalla on paineita vakinaistaa henkilökuntaansa sekä saada aikaan pysyvämpiä työsuhteita yli kesäkuukausien. Kesäaikaisin esimerkiksi osa aamu- ja iltapäivätoiminnan henkilökunnasta on ollut Kirkkoaukion leireillä ja Seikkailupuiston kesätoiminnassa, kun taas koulunkäyntiavustajat on kesäisin pääosin lomautettu. Molemmilla toimialoilla on paljon osa-aikaisia työntekijöitä. Haasteena on jatkossa henkilöresurssien tarkastelu osana laajempia palveluprosesseja, jolloin voidaan saada aikaan pysyvämpiä työsuhteita yhä useammalle ja tarjota ammatillisesti uusia kehittymishaasteita.

e) Palveluntuottajat

Vapaa-aikatoimiala on onnistunut tavoitteessaan lisätä ulkoisten palveluntuottajien osuutta ja samalla vähentänyt omaa toimintaansa. Vapaa-aikatoimialan arvion mukaan ulkoisia palveluntuottajia lisäämällä toimintaa on saatu järjestettyä laajalle kohderyhmälle edullisesti ja koko kaupungin alueelle. Turun kaupungin maksamien aamu- ja iltapäivätoiminnan avustusten lisäksi, osa palveluntuottajista on saanut lisäavustusta mm. Varsinais-Suomen ELY-keskukselta ja osa käyttää työllistettyjä työntekijöinä. Huolimatta siitä kuka hallinnollisesti vastaa aamu- ja iltapäivätoiminnasta Turun kaupungissa, on avustusten jatkuminen ja työllistettyjen saanti jatkossakin luonnollinen huoli usealle palveluja tarjoavalle yhdistykselle. Jos palvelun tuottaja lopettaa toiminnan, siirtyy järjestämisvastuu kaupungille.

5. Aamu- ja iltapäivätoiminnan mahdollisen hallinnollisen siirron vaikutusten arviointi

a) Asiaksnäkökulma

Asiakkaan näkökulmasta toimintaa hallinnoivalla toimialalla ei arvioida olevan merkitystä. Toiminnan hallinnollista siirtoa ei kannata valmistella, mikäli siirrolla arvioitaisiin olevan negatiivisia vaikutuksia asiakkaille. Koska toiminta on jo nyt laadukasta ja perusopetuslain mukaista, sivistystoimialan lähtökohtana on pitää toiminnan sisällön hyvät mallit ennallaan, ylläpitää hyvin toimiva järjestämistapa sekä kehittää toiminnan laatua edelleen. Asiakkaat jatkaisivat saman henkilöstön kanssa, jotka ovat ammattilaisia luovuuteen tukeutuvassa lasten kokonaisvaltaisessa kasvatuksessa.

Voidaan arvioida, että erityisesti erityisryhmien kasvatuksessa tarvittavan moniammatillisen osaamisen käyttö joustavoituisi, jos asiakasvastuu ja resurssien ohjaus olisivat yhdellä toimialalla. Siirto mahdollistaisi yhden kanavan muodostumisen lasten vanhempien ja kaupungin väliseen yhteydenpitoon koulun aloittamiseen liittyvissä kunnan järjestämisvastuulla olevissa palveluissa. On nähtävissä, että siirto mahdollistaisi koulujen yhteydessä olevien tilojen käytön lisäämisen aamu- ja iltapäivätoimintaan, joka vähentäisi lasten ja vanhempien kannalta hankalia siirtymisiä kesken päivän muihin toimipisteisiin.

b) Tuottavuuden ja resurssien näkökulma

Mahdollisen siirron arvioidaan olevan lyhyellä aikavälillä kustannusneutraali Turun kaupungille. Tuottavuuden näkökulmasta resurssien yhteiskäyttö helpottuisi ja toimintaan paremmin soveltuvat tilat voitaisiin osoittaa nykyistä useammin koulujen tiloista. Tämä vähentäisi myös henkilökunnan käyttöä lasten saatossa kesken päivän toimipisteestä toiseen. Merkittävä kokonaistaloudellisen tuottavuuden kasvu tilojen osalta edellyttäisi, että kokonaistalokustannukset laskisivat siirron vaikutuksesta koko kaupungin tasolla. Tällaista merkittävää mahdollisuutta ei nähty siirrosta syntyvän lyhyellä aikavälillä.

Koko kaupungin henkilöstökuluihin siirrolla ei arvioitu olevan merkittävää vaikutusta, koska henkilökunta siirtyisi vanhoina työntekijöinä sivistystoimialalle. Samoin siirtyisivät toiminnan avustusrahat ja sitoumukset voimassa olevista sopimuksissa. Mikäli siirron vaikutuksesta kyetään osa-aikaisia työsuhteita muuttamaan pysyviksi, on muutoksen vaikutus taloudellisesta näkökulmasta vähäinen, mutta yksilönäkökulmasta merkittävä.

Vapaa-aikatoimialan aamu- ja iltapäivätoiminnan hallinnossa työskentelevistä osa tekee myös muita hallinnollisia tehtäviä, joka laskennallisena työpanoksena tulisi tältä osin säilymään nuorisopalveluissa. Toisaalta uuden sivistystoimialan organisaatio on muodostettu hallinnon osalta siten, että osa aamu- ja iltapäivätoiminnan hallintotehtävistä voidaan osoittaa suoraan olemassa olevalle henkilökunnalle. Tästä johtuen hallinnon henkilötyövuodet eivät mahdollisen siirron johdosta lisääntyisi koko kaupungin tasolla. Kaikissa tapauksissa sekä toiminnan vastaanottava että luovuttava hallintokunta joutuvat tarkistamaan työprosessinsa ja tekemään sen pohjalta tarvittavat muutokset.

c) Henkilöstönäkökulma

Tämän tyyppiset muutosvalmistelut aiheuttavat normaalia epävarmuutta ja kysymyksiä henkilöstön keskuudessa. Oman tuotannon henkilöstö on nostanut esille kysymyksiä mm. sisällöllisesti monipuolisen ja toiminnallisen iltapäivätoiminnan jatkumisesta, iltapäivätoiminnan luonteen mahdollisesta muuttumisesta koulupäivän jatkeeksi ja sekä erityistä tukea tarvitsevien lasten erityistarpeiden huomioimisesta varsinkin siirtymävaiheessa. Henkilökunta on nostanut esille pelkoja myös lasten luovuutta tukevan toiminnan säilymisestä.

Muutostilanteet aiheuttavat luonnollisesti epävarmuutta oman työn jatkumisesta ja arvostuksesta uudessa organisaatiossa. On odotettavaa, että ulkoisten palveluntuottajien henkilökunta näkee mahdolliset hallinnolliset muutokset myös uhkana yhteistyösuhteen jatkumiselle kaupungin kanssa tulevaisuudessa.

Mahdollisella muutoksella arvioidaan olevan positiivista vaikutusta henkilöstön ammatti-identiteetin vahvistumiseen osana kouluyhteisöjä, kun aamu- ja iltapäivätoiminta kykenee jatkossa joustavammin hyödyntämään koulujen resursseja ja osaamista sekä siitä tulee osakoulujen ammatillista yhteisöä. On arvioitavissa, että mahdollisuudet monipuolisen vapaa-ajanharrasteiden suorittamiseksi voivat parantua, kun aamu- ja iltapäiväryhmät saavat käyttöönsä nykyistä enemmän koulutyöhön ja kerhoille tarkoitettuja välineitä ja tiloja.

Henkilöstönäkökulmasta on positiivinen asia, jos mahdollisella muutoksella voidaan saada aikaan pysyvämpi työsuhteita molemmissa hallintokunnissa. Nuorisopalveluissa on ollut suunnitelmassa vakinaistaa kaikki aamu- ja iltapäivätoiminnan määräaikaiset työntekijät 10 ohjaajan vuosivauhdilla.

d) Päätöksenteon ja seudullisuuden näkökulma

Mahdollinen siirto tarkoittaisi aamu- ja iltapäivätoiminnan resurssien ja päätösvallan siirtämistä nuorisolautakunnalta kasvatus- ja opetuslautakunnan alaisuuteen. Mahdollinen siirto ei edellyttäisi muutoksia nykyisten lautakuntien kokoonpanoon.

Tällä hetkellä seudullisuus on huomioitu Varsinais-Suomen verkoston yhteistyöllä, jonka puitteissa on järjestetty seminaareja, koulutusta ja sovellettu hyviä käytäntöjä. Turun Seudun Opetustoimen foorumissa (TSO) on välillä käsitelty seudun kuntien kanssa aamu- ja iltapäivätoimintaa, mutta Turun sivistystoimiala ei ole voinut toimia asiassa keskustelukumppanina, koska toimintaa ei hallinnoida Turussa osana sivistys- ja opetustoimintaa, kuten muissa Turun seudun kunnissa. Yhteistyö myös Varsinais-Suomen tasolla tulisi säilyttää mahdollisen siirron jälkeen.

4. Yhteenveto

Siirron jatkovalmistelua tukevat seuraavat näkökulmat:

- Aamu- ja iltapäivätoiminta on asiakkaan näkökulmasta koulun aloittamiseen liittyvä palvelu.
- Toiminta on perusopetuslain (ei nuorisolain) mukaista toimintaa, jonka soveltaminen kuuluu sivistystoimialalle. Osa erityisoppilaiden aamu- ja iltapäivätoiminta on jo sivistystoimialan järjestämää.
- Siirto selkeyttäisi nuorisopalvelujen roolia nuorisolain toteuttajana Turussa.
- Kyseessä olisi toiminnan hallinnollinen siirto, jolla voidaan selkeyttää lasten ja nuorten palveluiden järjestämisen asiakasvastuuta koko kaupungin tasolla jo tehtyjen organisaatiomuutosten mukaiseksi. Palvelut ja sen sisällön painopisteet jatkuisivat asiakkaille kuten ennen.
- Sivistystoimialan organisaatio on muodostettu siten, että se kykenee vastaanottamaan toiminnan oman tuotannon toteutuksen ja ulkoisten palveluntarjoajien kanssa tehtävän yhteistyön.
- Suurimmassa osassa Suomen kuntia toiminta sijaitsee sivistystoimessa ja niissä suurissa kunnissa, joissa sivistystoimi on sirpaloitunut, opetustoimessa.
- Toiminta tapahtuu jo nyt pääosin koulutiloissa ja niiden käyttöä voitaisiin edelleen tehostaa. Tämä mahdollistaisi koulujen tilojen ja muiden resurssien nykyistä joustavamman yhteiskäytön sekä vähentäisi pienten lasten tarvetta siirtyä eri toimipisteiden välillä.
- Muodostuisi yksi kanava vanhempien ja kaupungin väliseen yhteydenpitoon kunnan järjestämisvastuulla olevista palveluista alkuopetusikäisille.
- Oppilaan kannalta muodostuisi ehyt päivä, tuttu koulunkäyntiavustaja iltapäivätoiminnassa luo turvallisuutta ja jatkuvuutta.

- Henkilöstö olisi osa koulun työyhteisöä, mikä helpottaa toiminnallista ja oppilashuollollista yhteistyötä ja tiedonkulkua. Joissakin tapauksissa saataisiin aikaan kokopäiväisiä pysyvämpiä työsuhteita.

Huomioon otettavat seikat päätettäessä jatkovalmistelusta:

- Aamu- ja iltapäivätoiminnan noin 1,9 milj. euron talousarvio sisältää myös jonkin verran sellaisia henkilöresursseja, jotka tukevat nuorisopalvelujen muuta perustoimintaa. Nämä tulee erikseen selvittää ja sopia, jotta siirrolla ei ole nuorisopalveluille negatiivisia taloudellisia vaikutuksia.
- Aamu- ja iltapäivätoiminnan tulee jatkossakin pysyä koulumuotoisuuden ulkopuolella. Kyseessä on ensisijaisesti lasten kokonaisvaltaista kasvua ja luovuutta tukevasta toiminnasta, jonka tulee jatkossakin pysyä aamu- ja iltapäivätoiminnan perustana.
- Toimintaa on kehitetty hyvillä tuloksilla ja kustannustehokkaaksi. Nuorisopalvelujen muu perustoiminta asiakkaille ja nuorisolain toteutuminen Turussa eivät saa heikentyä.
- Toiminta tulee organisoida ja vastuuttaa sivistystoimialalla siten, että sen kehittämistä voidaan jatkaa osana muita perusopetuslain mukaisia lakisääteisiä palveluja.
- Sivistystoimialalla yksityisten palveluntuottajien kanssa toimitaan jo varhaiskasvatuksen järjestämiseksi. Palvelujohtajan ja perusopetuksen tulosaluejohtajien tehtävät tulisi kuitenkin tarkistaa.
- Henkilöstöä tulee kuulla YT-menettelyn kautta riittävän ajoissa ja valmistelussa esille nousseihin kysymyksiin ja huoliin tulee voida vastata viivyttelemättä.
- Mahdollinen siirto on perusteltua tehdä koulujen toimintakauden alkaessa 1.8., mutta mieluummin talousarviovuoden alkaessa 1.1. Toiminnallisesti siirto olisi mahdollista aikaisintaan 1.1.2015. Siirto voidaan toteuttaa myös myöhemmin, mutta päätöksenteon lykkääminen aiheuttaa haitallista epävarmuutta erityisesti henkilöstölle.

Liitteet 1 ja 2